

PORTA OBERTA A LA PRIMAVERA

Malgrat el fred i el mal temps que la climatologia ens ha deparat aquests dies passats, podem dir que estam de ple en la primavera.

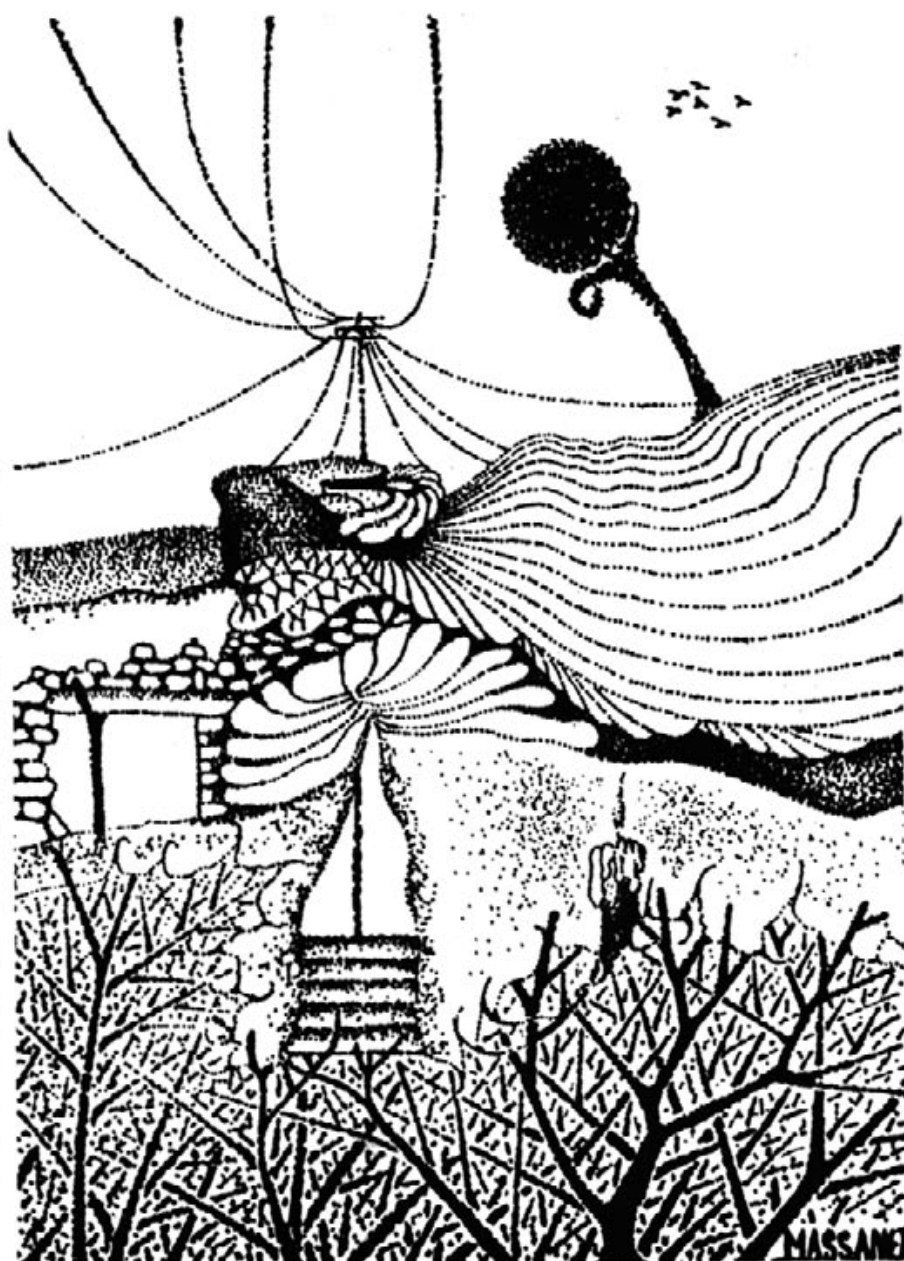
Però, recordem els antics refranys:

"El sol de març fa pigues i bards".

"A l'abril cada gota val per mil".

"Pel maig a segar vaig."

Deixem, per tant, que el temps segueixi la seva ruta i esperem que els pagesos arribin a la collita del seus sembrats arreplegant l'anyada que tenen merescuda, esperançats en trobar sempre una porta oberta als seus objectius.

MASSANA

— Sempre trobarem una porta

sumari:

- * INTRODUCCIÓ A L'ESTUDI DE LES EGAGRÒPILES
- * DE LA COLÒNIA
- * PLANA D'EDUCACIÓ
- * NOTICIARI, XERRIM-XERRAM, ECOS
- * ESPORTS I ALTRES COL·LABORACIONS

REVISTA QUINZENAL
Nº 28 V EPOCA 12 ABR.1986.

DIRECTOR: Rafel Umbert
CONSELL DE REDACCIO:

C. Obrador G. Bisquerra
J. Pastor J. Mayol
S. Massanet
Fito i Taller Comunicacions.

COL.LABORADORS:

Toni Muñoz G. Bisquerra
S. Massanet C. Obrador
A. Genovart J. Casellas
Mª A. Pomar A. Gili
J. Mª Massanet A. Guiscafré

ADMINISTRACIO:

G. Bisquerra A. Esteva
J. Bernat T. Esteva

REDACCIO
I ADMINISTRACIO:

C. Rafel Blanes, 10. ARTA.

Dipòsit legal: P.M. 57-1969.

IMPRIMEIX.:
Gràfiques Llevant
Carrer Ciutat, 55. ARTA.

@@@@@@@@@ ECOS

NACIMIENTOS

Día 5 de Marzo.- Juan Gayá Mesquida. Hijo de Juan y Margarita. C/. M. Blanes, 49.

Día 6.- Antonio Carrió Febrer. Hijo de Juan y María. C/. Pou D'Aval, 5.

Día 11.- Isabel Gili Llisteras. Hijo de Rafael y María. C/. Parroquia, 5.

Día 12.- Francisco José Fuentes Ribot. Hijo de José y Margarita. C/. Sta. Margarita, s/n.

Día 19.- Oscar Pereira Artigues. Hijo de Rafael-Manuel y Margarita. C/. Caridad, 12.

Día 25.- Ramón Capó Bisquerra.- Hijo de Benet y Antonia. C/. Virgen María. (Colonia San Pedro).

MATRIMONIOS

Día 1.- Cristóbal Ferrer Danús con María Genovard Sancho. C/. Ciutat, 17-19.

Día 8.- José Serra Asunción con Margarita Alzamora Esteve. C/. Rafael Blanes, 79-29.

Día 15.- Pablo Amer Martorell con Antonia Ferragut Roselló. Via Alemania, s/n. (Can Picafort).

Editorial VIATGE D'ESTUDIS ¿ SI O NO ?

Es notícia per aquestes dates que milers d'estudiants de tots els indrets surten al ben o "mal" dit VIATGE D'ESTUDIS.

Es realment d'estudis? o simplement un passa-temps?

Els viatges d'estudis cal que siguin uns viatges en els quals els al.lots (alumnes) vegin el que han estudiat dins l'aula d'una manera directa i aficant-hi el nas per adonar-se de les coses que "teòricament" saben: costums, idioma, etc.

Ara bé, ¿què són? ¿necessitats, costums, negocis...? Les Agències de Viatges bé presenten bons i suculents viatges baratos. Però, ¿van al seu interès o de l'alumnat?

Malgrat això i després de consultar mestres que n'han fet, podem dir que els semblen positius sempre i quan es programin bé i per a tal fi: D'ESTUDIS. És clar que també hi ha d'haver la part d'esplai i esbarjo. Sinó els al.lots es cansen de veure museus i catedrals.

A part de lo cultural que implica un viatge d'aquest tipus, hi ha la part positiva que comença amb la seva preparació, organitzant actes culturals, rifes i altres activitats per a recollir doblers per a minvar les despeses, i ja dins el viatge, la convivència: compartir autocar, habitacions...; ampliar visions culturals, la responsabilitat d'administrar els seus doblers i complir un horari, la confiança del professor-alumne al trobar-se en un altre ambient fora de l'aula, descobrir les diferències entre un poble i una gran ciutat, l'oportunitat d'assistir a espectacles culturals o esportius que al seu poble mai tindran oportunitat i moltes altres coses més.

Es clar que també implica coses negatives, com el fet de que no els agrada el menjar, el cansament, incomoditats que implica tot viatge.

Per tant, i com a conclusió, donaríem un bon Sí als viatges d'estudis, encara que condicionats a:

- que fossin triats responsablement pels professors i alumnes i preparat amb antelació i que estàs d'acord amb els interessos d'ells i no de les Agències.

- no anar a llocs on s'imposa el comprar i el gastar.

- i aconseguir una sana harmonia entre lo cultural i lo recreatiu.

NOTA

Esta última defunción no estaba incluida en la relación que nos facilita el juzgado de nuestro Ayuntamiento al darnos el movimiento de población del mes.

Rogamos, por tanto, que las defunciones, matrimonios y nacimientos que ocurran fuera de nuestro término, se sirvan los interesados remitirnoslos personalmente, pues no se registran en el juzgado de Artà.

Gracias.

DEFUNCIONES

Día 17.-Antonio Serra Llisteras. C/. Batlessa, 21. a)Pobler, 87 años.

Día 26.- María Jaume Carrió. C/. J. Estrich, 28. a) Caragola, 58 años.

Día 19 de febrero.-Miguel Esteve Sureda. C/. M. Esplugas. a) De Son Pastor, 61 años.

NOTICIARI

FESTA AL BARBACOA

El dia de Pasqua a la tarda es va celebrar una torrada al Barbacoa ofertà per l'agrupació "Artà balla i canta" als seus socis i a l'escola.

Seguidament, l'agrupació oferí als assistents unes actuacions dels seus balladors en totes les seccions, acabant amb un ball obert on hi hagué molta participació.

CENS DE POBLACIO

L'Ajuntament ha començat el cens de població que cada cinc anys es fa al nostre poble.

Convé per tant que la gent tengui a mà els documents necessaris o sia: el D.N.I, i el llibre de família.

VIATGES D'ESTUDIS

Aquestes darreres setmanes molts d'al·lots dels nostres col·legis han sortit en diferents viatges d'estudis. Així podem dir que els de S. Bonaventura han visitat Galícia i els de S. Salvador Madrid i els seus contorns. Els de BUP i FP han volat més enfora visitant Roma i altres ciutats d'Itàlia.

Esperem que aquests dies d'esplai els hagin resultat profitosos.

CRÓNICA

Hem passat les festes de Pasqua.

La Setmana Santa, les dones anaren afanyades per fer les panades, crespells i robíols, i altres menjures pròpies d'aquest temps, com també el frit de freixura amb carxofa i fonoll, que fa les delícies de la gent a la sortida de l'ofici del dia de Pasqua.

Els demés actes, que són els importants i que fan referència a la Setmana Santa (ja que el menjar frit i panades és una cosa que la gent ho fa quan vol), es desenvoluparen més o manco com els altres anys, és a dir, molt bé, començant amb el Pregó del dia del Ram, i acabant amb l'encontre del dia de Pasqua.

Com a més populars, i per tant també més concorreguts, assenyalaríem les escenificacions de La Cena al Convent i el Davallament a Sant Salvador. Sobre tot el Davallament on la gent hi assisteix massivament, no tan sols d'aquí, sinó també de molts de pobles veïns

PLANTACIO

A les escalinates del convent hi han plantat uns cipressos als replans de l'escala. Es una decisió molt encertada ja que pensam donarà un altre caire a la plaça.

EXPOSICIO

Del 5 al 13 d'abril han estat exposades a la Caixa unes aquarel·les i olis fetes per n'Ariane, oferint-nos uns temes ben coneguts, ja que eren de la nostra contrada.

NOU LOCAL

El dissabte de Pasqua, dia 29 de març, es va inaugurar una esparteria al carrer Major, anomenada Can Mangol i que fins ara s'anomenava Cas Moló i estava situada a la Plaça de s'Aigua.

Enhorabona al seu propietari Antoni Cursach.

PESCADA

El passat dia 29 de març un grup de cinc aficionats a la pesca major i bons clients del Bar Centre anaren a aigües de Cabrera i dugueren la friolera de 108 kilos de peix entre saupes, variades i morrudes. Segons ens han informat, pensen tornar-hi prest per acabar de dur els restes que deixaren.

i estrangers que vénen a la comarca aquests dies.

Els altres actes religiosos, no són tan nombrosos però tal volta sí més viscuts, com podem resenyar: la celebració de la Penitència, les Eucaristies, i la vetla de Pregària del Dijous Sant, molt animada, i que fou organitzada per un estol de joves bastant nombrosos, que feren de la vetla una singular i viscuda Pregària.

Aquests dies, la gent ha tingut ocasió i també temps de poder assistir a molts dels actes oferts, i també a les tres exposicions hagudes a La Caixa, a Vora Vora, i al Centre Social. Aquesta ens ha sorprès molt gratament, ja que creim que per primera vegada ens ha oferit uns tapissos molt ben lograts.

Així que ens despedim, esperant que les panades i el frit no us hagin fet molt de mal i poguem tastar les de l'any qui ve si Déu ho vol.

Molts d'anys!

G.B.

XERRIM XERRAM

I N'HI HA DE TRUI mogut amb l'adob de les aceres.

Es ben ver que no ens movem fins que ens empenyen.

Dies feiners i diumenges podeu veure la gent aficant rajoles davant ca seva. Fins i tot han arreglat la de Correus! Que per cert era ben hora. Ara tot-hom caminarà peu plà i tendrem les voreres netes i sense clots.

El MOPU hauria de prendre mostra i arreglar les voreres de les afores, on els carrers semblen foravila.

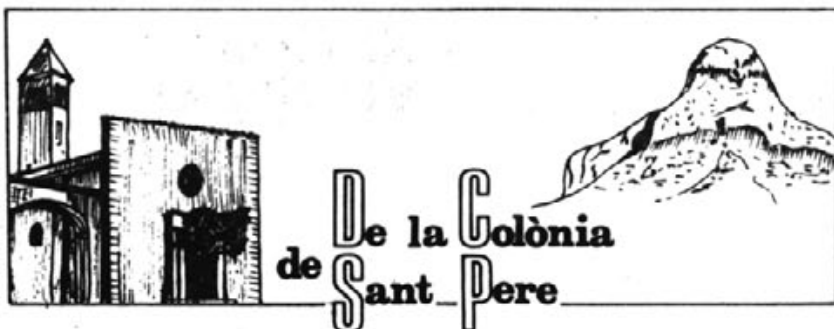

SI US HEU FITXAT, la "Torre de Pissa" o perquè ho entengueu, sa farola des Quarter, ja no amenaça caure. És que una ànima generosa l'envestí amb el cotxe i la tomà sense molt d'esforç. ¡Bona feina, germà! Ara esperam que al seu lloc hi plantin qualche cosa més digne.

PEGAM UN CRIT D'ALERTA als responsables de la recollida dels fems.

Ens arriben a les orelles bastantes crítiques i queixes: Que si no miren prim i deixen molta brutor pel carrer. Que si deixen bosses sense recollir. Que si als "cubos" quasi mai els troben baix el portal, etc. etc.

Es fa necessari posar un poc d'ordre, i fer les coses així com pertoca. Que ho véssim...

TELEFONS A LA COLÒNIA (NOTÍCIES FRESQUES)

Havia concertat una entrevista amb el Sr. Torralba, Subdelegat de Telefònica a Balears, pel dia 21 de març a les 12 del migdia. Eren les 12 i un minut quan vaig entrar a l'edifici que té la Telefònica al carrer Almirante Gràvia, nº 3 i el Sr. Torralba m'estava esperant en el vestíbul. Vaig firmar el pas d'entrada i tot seguit em va introduir al seu despatx. Intercanviarem les primeres paraules, semblants a les que ens havíem dirigit el dia anterior per telèfon. Em digué que el propi Delegat de Telefònica tenia interès de parlar amb mí. Esperàrem uns minuts. Poc després entrà al mateix despatx el Sr. Torres, el Delegat. Cap dels tres ens coneixíem personalment però tots tres teníem alguna cosa en comú que ens unia, o ens separava, no ho sé bé: el tema del telèfon a la Colònia. Parlarem clar i sense presses. La nostra conversa es podria resumir així:

- Sense enganar ¿quan estarà llesta la instal·lació de telèfons a la Colònia?

- Sr. Genovart, nosaltres som els primers en lamentar tot el que ha passat i les distintes demores que ha sofert la instal·lació telefònica a la Colònia. Els primers enganats hem estat nosaltres mateixos que, a l'hora d'ara, pensàvem que la cosa ja estaria llesta.

- Concretament ¿quan preveuen que estarà acabada la instal·lació?

- Dia primer d'abril, tal volta unes dates abans, està previst que l'empresa constructora comenci les obres en el solar on s'ha d'edificar la central. Aquestes obres han d'estar acabades abans del primer de juny. (Aquesta és la data límit). Després es montaran per una altra empresa, els aparells tècnics necessaris i una vegada instal·lats, se posaran ja els telèfons a les cases. Si no hi ha res de nou dins l'octubre o amb un poc de sort a finals de setembre les noves línies podrien entrar en funcionament.

- ¿Quin és el motiu d'aquesta demora o retard del que em parlaven?

- Miri, Telefònica és un organisme que es mou a nivell nacional i com a entitat té un conveni amb tota una sèrie d'empreses constructors que són les que habitualment realitzen les obres. En el cas de la Colònia -suposam que per ser a un extrem de l'illa on s'hi ha d'anar ben aposta- no hi hagué cap empresa interessada en realitzar la construcció de la central, aleshores des de Madrid es va convocar l'obra a concurs entre els constructors de Balears. Cada un d'aquests tràmits ha de passar per la secció corresponent i tot duu el seu procés i consegüentment la seva coa.

- Així, idò, haurem de passar un estiu més sense poder emprar el sevei telefònic.

- Desgraciadament, sí.

- ¿Saben vostès el que això significa, les coes, els nirvis?

- Sí, i ho lamentam.

- D'amic a amic. Quan vostès reben un dossier com el que un servidor els va enviar en el que es diuen els quatre mots de la veritat, vostès què fan, pensen que el subjecte és un xalat, un maniàtic? ¿ho tiren a la paperera? ¿què fan?

- En primer lloc pensam que quan qualcú es pren la molès-

NOTA D'AGRAIMENT

La família Sansó-Genovart, amb motiu del petit accident ocorregut durant el viatge d'estudis a la nostra filla Margalida, volem expressar el nostre més sincer i profund agraïment als professors i altres companys de viatge per totes les atencions tingudes envers Na Margalida, atencions que superaren en tot moment el límit de la mera obligació constituint una autèntica mostra de solidaritat i germanor. Gràcies per tot i a tots!

Família Sansó-Genovart

tia de protestar és perquè té algun motiu, aleshores s'ha de mirar quin és aquest motiu. En segon lloc, tot el que surt a la premsa nosaltres ho llegim i ho enviam a Madrid. Finalment, les suggerències que se mos fan són tingudes en compte.

- ¿Per què idò no m'han contestat a totes les propostes i articles que contra telefònica he posat a la premsa?

- Perquè per una banda consideràvem que vostè tenia tota la raó, i per l'altra era intenció nostra visitar-lo personalment a la Colònia una vegada que haguessin començat les obres de la central per poder oferir-li qualque cosa més que paraules.

Parlarem encara de moltes altres coses, com per exemple, si instal·laran una o varies cabines públiques, quan començaran a posar els primers telèfons a les cases, com queda la urbanització de Betlem, si haurem de fer una festa el primer dia que poguem parlar des de casa per telèfon, etc. Certament la meua presència i conversa no haurà arreglat gran cosa, però, al manco, vaig sortir amb la satisfacció d'haver estat escoltat atenta i amigablement pels màxims responsables de la Telefònica a la nostra illa.

Andreu Genovart

RECEPTA

per madò Antònia Gili

ESCABETXO

El peix que m'agrada més per fer escabetxo és la rajada. Se fan bocinets de rajada no gaire petits, se salen i enfarinolats es fregeixen i després es posen dins un recipient de porcelana, de test o de vidre, però no d'alumini. Dins aquell suc s'hi fregeixen un parell d'alls, tres o quatre fulletes de llorer i una vegada frit s'hi esformiga una molla de pa i s'hi posa una miqueta de pebre bord. S'hi posa mig tassó de vinagre i aigua a bastament per a cobrir aquell peix. Convé tastar-ho. Se fregeixen molt a poc a poc unes catxofes ben untades de llimona tallades a bocins que també es poden posar dins l'escabetxo.

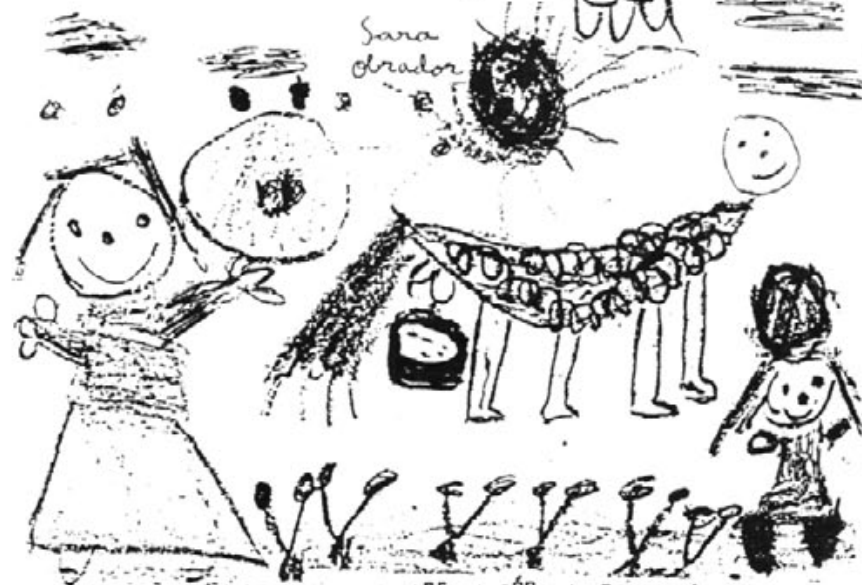
Fabricación del queso

Son Fortè

PLANA D'EDUCACIÓ

El principal objetivo de nuestra visita a "Son Fortè", era dar a conocer a nuestros alumnos la elaboración del queso a través de su propia experiencia.

El lunes fuimos a una excursión y vimos como se hacía el queso. Se hacía con leche, cuajada y había un caballoy gallinas por todo y un perro muy ladador. Después fuimos a ver como se hacía el queso. Con leche cuajada, después se ponía en una tela y se ponía en la prensa y con el caldo que sobraba hacían el requesón.

Dibujos de 1er y 2do de Preescolar

yo ayer fui a son forte
y vi hacer el queso.
vi una señora que ponía
el queso en una gasa.
y después la señora apriestaba
el queso con sus manos.
y después lo abría.
y después lo puso en una
prensa.
la prensa era para apriestarlo.

H. Magdalena

COMO FOMENTAR LA CREATIVIDAD

La creatividad es un talento que todo el mundo posee, en mayor o en menor grado. El comportamiento creativo está en parte determinado por la herencia, pero también las condiciones ambientales juegan un importante papel a la hora de desarrollar las capacidades potenciales del individuo. Padres, maestros y la sociedad en general, somos los responsables de que la creatividad se desarrolle o se sofoque.

R. Oerter define la creatividad como: "El complejo de condiciones correspondientes a las realizaciones que tienen carácter de nuevas (originales) y que, por tanto, son raras y que enriquecen la sociedad y la cultura".

En nuestra sociedad son evidentes la competitividad, actitudes repetitivas y despersonalizadas. Educamos a los niños

de tal forma que sólo valoran el rendimiento final y los bienes materiales. No dejamos lugar para ser creativo.

Una modificación de esta actitud frente a la creatividad puede lograrse si presentamos el trabajo creativo como actividad en sí misma y llamamos la atención hacia su lado divertido y alegre que conducen a una liberación de energías y se siente como atrayente.

Los primeros años de vida son primordiales en la formación del pensamiento del niño y debemos aprovechar de las características que posee y que favorecen la conducta creativa: actividad espontánea, conducta expresiva, sensibilidad frente a las impresiones de los estímulos y conducta lúdica. Padres y maestros debemos fomentar y no inhibir ese tipo de carac-

terísticas.

Debemos fomentar lo positivo del comportamiento del niño y no coartar la propia línea de su desarrollo personal, dándole una posibilidad de apertura frente al medio y capacidad para enfrentarse con los problemas futuros por sí mismo, haciendo uso de sus propios recursos. Para ello hay que enseñar a pensar, por lo que es necesario permitirle jugar, manipular, interrogar y experimentar. En el otro polo está la educación autoritaria, directiva y dominante.

Una mayor salud mental, un mejor funcionamiento personal y aprovechamiento educativo y un mayor éxito vocacional, son los beneficios de una educación creativa que nos incumben a todos.

Mª Angeles Pomar

INTRODUCCIÓ A L'ESTUDI DE

Segurament en més d'una ocasió, en una església, casa vella o simplement davall d'un arbre ens hem trobat amb unes pilotes obscures formades per restes d'animals. La majoria de la gent, al trobar-les, pensa que es tracta d'excrements, de merdes, cosa bastant allunyada de la realitat.

Aquestes pilotes, denominades pels científics amb el nom de "egagròpiles", estan formades pels restes indigeribles dels essers capturats per un nombrós grup d'auells; aquests restes són expulsats ni més ni manco que per la boca.

La majoria dels auells de dieta no fitòfaga (fitòfag és aquell que s'alimenta de vegetals), degut a la seva particular morfologia i costums es veuen obligats a enviar-se senceres les seves captures, ja que no tenen dentició per a poder rovegar-les. Potser aquest fet es vegi també influenciat pel perill al que s'exposaria l'au si es disposa a degustar tranquil·lament la seva captura, quedant així a l'abast d'un gran nombre de depredadors. Per això, per evitar en-surts el millor mètode és el de capturar, engolir i fugir ràpidament.

L'inconvenient d'aquest sistema és que, en el referent a una bona digestió, deixa bastant que desitjar. Per a posar remei a aquesta situació aquests auells han inventat un complex sistema que descriuré a continuació.

Un pic l'animal és dintre del gavatx de l'auell, els forts àcids segregats per l'aparell digestiu redueixen la carn a una mena de papilla. Al mateix temps, el que no és fàcilment digerible (pèl, plomes, ossos, èl·lits) va aglutinant-se formant una bolla, la qual, una vegada expulsada, constituirà el que en deim una egagròpila. Després d'això l'aparell digestiu de l'auell queda llest per a ésser emprat novament.

Alguns dels materials expulsats, com poden ésser els petits ossets, podrien fer mal a l'esòfag d'aquestes aus. Per a evitar-ho el seu organisme segrega una mucositat que té la missió fonamental de facilitar el reliscament de la bolla fins a l'exterior, a mode de lubricant. Aquesta mucositat s'eixuga amb el contacte de l'aire i és gràcies a ella pel que la bolla conserva la

seva forma fins bastant de temps després d'haver estat regurgitada.

La morfologia o aspecte extern de les egagròpiles varia notablement entre les diferents espècies d'auells que les produeixen (podem trobar-les rodones, allargades, punxagudes, desfilagarssades). La seva coloració, tamany i superfície també són exclusives de cada espècie productora. Mitjançant l'estudi d'aquestes característiques i segons el lloc a on es trobi l'egagròpila podem arribar a determinar l'espècie ornítica que l'ha produïda.

Degut a què les egagròpiles conserven pràcticament íntegres els restes dels essers capturats (sempre en el cas dels rapinyaires nocturns) l'estudi d'aquestes constitueix una veta d'informació valuosa en quant als hàbits alimenticis d'aquestes particulars aus. Mitjançant el seu anàlisi es pot conèixer la seva dieta alimentícia amb una exactitud del 95%, i ha estat amb investigacions d'aquest tipus amb les que s'ha pogut demostrar l'immens benefici que ens suposen els rapinyaires nocturns, a l'estar basat el seu règim alimentici sobre els micromamífers (rates

EGAGRÒPILES D'ÒLIBA, FALCÓ I XORIGUER

El primer que hem de fer per a descobrir l'auell productor d'una determinada egagròpila és veure si aquesta conté o no molts d'ossos. En el cas de que aquests es trobin íntacts ens trobarem davant d'una egagròpila produïda per un rapinyaire nocturn. Si, pel contrari, els ossos apareixen triturats i quasi desconeguts tendrem en les nostres mans una egagròpila d'un rapinyaire diurn. ¿Per què aquesta diferència entre auells de tan considerable proximitat evolutiva? La resposta consisteix en que els rapinyaires diurns produeixen uns sucus gàstrics molt forts (bastant més forts que els produïts pels nocturns) pel que els ossos són durament degradats. A aquest fet hi hem d'afegir el costum que tenen aquests d'esbocinar les seves víctimes, pel que en aquest tipus d'aus els ossos no solen arribar sencers a l'estómac.

i ratolins), els quals si nos fos pel control demogràfic al que estan sotmesos per aquests reguladors biològics, produirien incalculables pèrdues en les nostres collites.

Per a constatar aquesta afirmació bastarà que ens fem amb una egagròpila bastant fàcil d'aconseguir: la de l'òliba. Per això bastarà que peguem un bot a un campanar. Una vegada tinguem l'egagròpila, si la desfeim podrem observar que la immensa majoria dels ossos que conté procedeixen de petits mamífers, sobretot del ratolí de rostrell (*Apodemus sylvaticus*), pel que el benefici que comporta l'existència d'aquests auells, fins fa poc tan perseguits, queda ben demostrat.

Les egagròpiles que podem trobar a la nostra illa corresponen principalment a cinc espècies (quatre rapinyaires nocturns i un de diurn)

LES EGAGRÒPILES

— **Mussol gros** (*Asio otus*). No és freqüent als llocs habitats, pel que les seves egagròpiles les trobarem davall arbres, freqüentment en grans quantitats.

— **Oliba** (*Tyto alba*). Les egagròpiles d'aquesta espècie són,

en el nostre cas, les més fàcils de trobar. Bastarà que visitem un campanar o una casa de camp deshabitada perquè en descobriquem grans quantitats d'elles. Les més recents són lluentes i gairebé negres, mentre que les més antigues són de color grisenc.

— **Miula** (*Athene noctua*). Aquest aucell ha colonitzat recentment la nostra illa. Les seves egagròpiles són difícils de trobar, en no tenir aquesta au un lloc fitxe on regugitar-les. En aquesta espècie podem observar que les produïdes a l'hivern contenen principalment restes de micromamífers, mentre que a l'estiu contenen en la seva major part restes d'insectes, el que diu molt sobre el seu règim alimentari.

— **Mussol** (*Otus scops*). El rapinyaire nocturn més freqüent i més conegut (més per sentir-lo que per haver-lo vist). El seu petit tamany el condiciona a l'hora de procurar-se el menjar, pel que les egagròpiles que produeix contenen principalment restes d'insectes (ales, èlitres, cames...).

— **Xoriguer** (*Falco tinnunculus*). Les trobarem davall fils d'electricitat, sota arbres morts, en definitiva, als llocs on generalment el veim atalant el seu territori. Recordam que aquest aucell, per tractar-se d'un rapinyaire diurn, no produeix egagròpiles amb els ossos intactes.

Per ajudar als interessats a diferenciar les distintes egagròpiles de les espècies citades, a continuació apareixen els seus dibuixos proporcionals.

Toni Muñoz

EGAGRÒPILA DE XORIGUER.

En el seu contingut podem observar restes d'insectes, base de la seva alimentació.

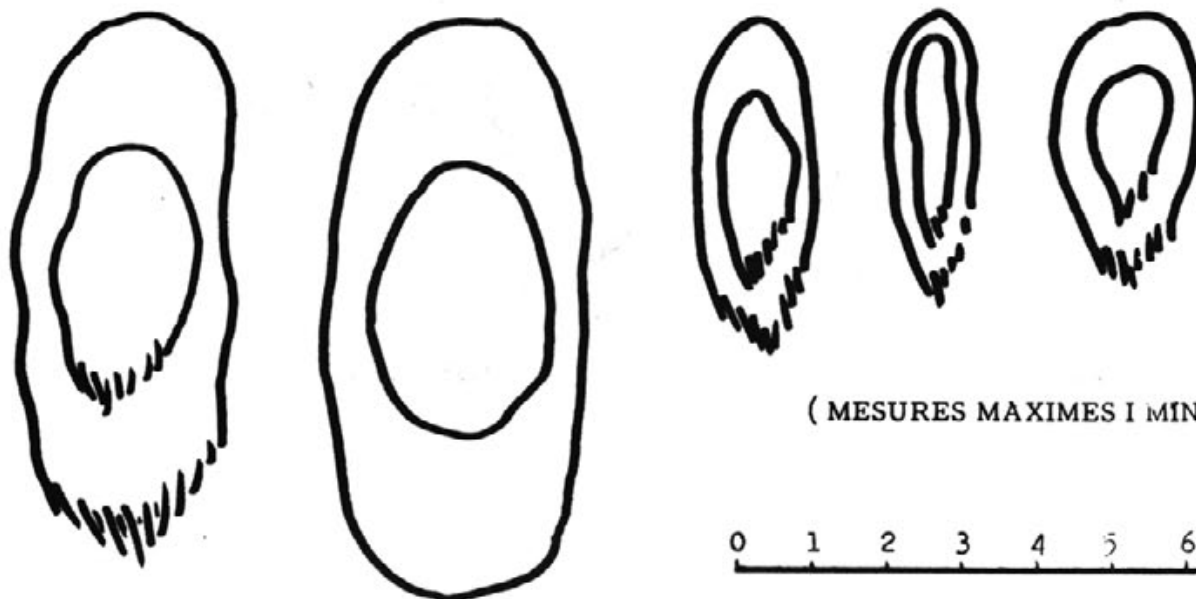
MUSSOL GROS

OLIBA

MIULA

MUSSOL

XORIGUER

(MESURES MAXIMES I MINIMES)

0 1 2 3 4 5 6 7 cm.

De la nostra biblioteca

B En el mes de febrer, al contrari del passat, que majoritàriament arribaren novel·les, en aquest mes sols n'ha arribat una i d'origen estranger:

COLLINS, Larry; Juego mortal, Barcelona, Editorial Plaza Janés, 1985.

Una aventura d'espionatge succeïda durant la segona guerra mundial; un entrecreuat joc en el que hi ha integrat el destí de Normandia, en mans d'una bella dona.

El gener varen arribar quatre llibres de Salvador Espriu als quals dedicaren un parell de línies, dins el camp de la narrativa. Aquest extraordinari home fou més que un bon narrador, ja que cultivà el teatre i la poesia.

La seva activitat poètica ha de ser considerada com una vasta reflexió sobre la mort -segons les paraules del mateix autor-.

La primera publicació fou **CEMENTIRI DE SIRENA**, 1946, llibre que forma una unitat amb **LES HORES**, 1952, degut a un mateix to líric i per la reiteració dels temes. A **CEMENTIRI DE SIRENA** predomina una reflexió profundament lírica sobre un món definitivament ensorrat, el de Sirena.

Altres obres com són: **MRS. DEATH**, 1952, **EL CAMINANT I EL MUR**, 1954, i **FINAL DEL LABERINT**, 1955.

L'activitat teatral d'Espriu es pot resumir en quatre títols, que gaudeixen d'un perfecte valor autònom: **ANTIGONA**, **RONDA DE MORT A SIRENA**, **UNA ALTRA FEDRA, SI US PLAU**, i finalment **PRIMERA HISTÒRIA D'ESTHER**, (publicada el 1948 i estrenada el 1957).

Aquesta darrera és una obra complexa des del punt de vista lingüístic, car utilitza molts d'arcaïsmes de difícil comprensió.

Salvador Espriu volgué deixar constància que la llengua catalana era una llengua amb molta de riquesa i d'un gran valor literari. Cal destacar el contexte sociocultural en què es trobava l'escriptor, moments aquells en què la nostra llengua era reduïda a l'àmbit purament familiar.

En parlarem el més qui ve...

Joana Mª Massanet
Antònia Guiscafrè

PLUVI
METR

MARZO

Area urbana

ltrs.m²

Día 1.....	6,0
Día 13.....	1,6
Día 14.....	0,7
Día 19.....	23,7
Día 21.....	2,2
Día 26.....	8,5
Total.....	42,7

I demà què?

Esta es la pregunta que todos debemos contestar en un momento u otro

Porque la fuerza y los recursos de los años jóvenes van pasando y llega el momento en que la persona ha de tener preparado un fondo propio que le haga posible esperar con tranquilidad los años que suceden a la jubilación.

Para que usted pueda contestar de la mejor manera a esta pregunta, BANCA MARCH ha preparado su Plan de Jubilación. Un plan que puede significar mucho en su futuro.

UN EJEMPLO:
Si Vd. destina al PLA "Sa BANCA" DE JUBILACIÓN 10.000 ptas. cada mes, y suponiendo que se obtenga una rentabilidad media efectiva del 11%.

Al cabo de	Alcanzará un capital de (ptas.)	Y solo habrá ingresado
5 años	918.200 ptas.	600.000 ptas.
10 años	2.465.420 ptas.	1.200.000 ptas.
15 años	5.072.590 ptas.	1.800.000 ptas.
20 años	9.465.810 ptas.	2.400.000 ptas.
25 años	16.868.640 ptas.	3.000.000 ptas.
30 años	29.342.840 ptas.	3.600.000 ptas.

(*) Supuesto la recuperación de las deducciones fiscales maximas

PLA "Sa BANCA"
BANCA MARCH
DE JUBILACIÓN

T'esperam

© IZY Publicidad

Autorizado B. de E. 15.207

Si desea recibir más información sin compromisos, llámenos al 907.46.00.10 y enviémosle gratis el cupón complementario a BANCA MARCH. Avisa. Llamando o llenando este cupón.

Nombre: _____ Apellidos: _____ Domicilio: _____
Tel.: _____
Población: _____ C. Postal: _____

personatges d'antany

BARTOLOME FLAQUER. Idolo Artanenc (y II)

1936-1947

J. Casellas F.

Flaquer cierra 1935 calzándose el título de Campeón de Baleares de fondo en carretera y emprende 1936 pletórico de ilusión y de facultades. En plena primavera, se desplaza a Madrid y en el parque del retiro, con participación de la élite del ciclismo español, alcanza la apoteosis de su carrera deportiva.

Cabalgando sobre su corcel metálico, entre alamedas de rosales y geráneos, de lirios y azucenas, se erige ante decenas de millares de espectadores, brillante vencedor del I Criterium Nacional de Ases, doblando casi la puntuación al segundo clasificado. Unas semanas después ratifica su excepcional momento de forma clasificándose 4º en el campeonato de España de fondo en carretera, precedido de Cañardo, Sancho y Montero.

Estalla la Guerra Civil y los tres años que dura la contienda le privan de lo que deberían haber sido sus mejores años deportivos.

En 1939, normalizada la situación, Flaquer se lanza decidido a recuperar el tiempo perdido. Y así, en la Vuelta a Cataluña, tras sostener una durísima pugna con Federico Ezquerro, se sitúa líder de la prueba, de la que vióse obligado a retirarse víctima de unos dolorosos e inoportunos forúnculos. Este receso lo supera en la "Copa España", disputada en Barcelona, en el Parque de Montjuich, con nutrida participación extranjera y, en la que se clasifica 4º a escasa puntuación de los italianos Guerra, campeón mundial, Battessini y Juan Plans.

LLEGADA DE FLAQUER A LA META DE ARTÀ

Vuelta a Mallorca.- 1945

Etapas "Felanitx-Artà" contra reloj.

Los años posteriores, corroboran y refrendan su auténtica valía: 5º en el Gran Premio Cifesa, disputado sobre el trayecto Madrid-Valencia de 300 Kms.; vencedor individual del match Cataluña-Mallorca 1940, corrido en cuatro jornadas; 4º en el Trofeo Masferrer 1942; 2º en la II Gran Carrera Industria y Comercio de Mallorca; 6º en el Gran Premio Liberación en Bilbao; vencedor del I Gran Premio Mallorca de 4 etapas; cinco veces campeón de Baleares de fondo en pista; ganador de la etapa de Vitoria del Circuito del Norte; 3º en la Vuelta a Mallorca 1940 y 6º en la edición de 1945...

En carreras de carácter regional se puede afirmar que no hubo prueba de cierto prestigio que no contara en el palmarés de Flaquer. Recordman del velódromo de Artà de las distancias entonces clásicas en carreras cara al viento: 20 vueltas en meta partida y 15 en australiana; vencedor de los tradicionales circuitos de Sant Salvador, Inca y Pollensa; 1º en el G.P. Ayuntamiento de Manacor, con motivo de la inauguración de su velódromo; ganador destacado del G.P. Campos en dos etapas...son, sintetizados, hitos que jalonan un largo camino de éxitos y victorias.

Algún día volveremos sobre el tema.

LA DUAIA

Per A. Gili

(III)

Para ejecución de todo lo dicho, a 13 de julio del año 1460, se manda que en seguida se intime o se haga intimar a cada uno de los acreedores que se encuentren en las baillías de Artá, Manacor y otras parroquias sean y comparezcan, día 15 del próximo mes de agosto, delante del baile de Artá y en su corte, para ejecutar los pagos y hacer los establecimientos a los acreedores.

Asimismo se encarga al baile de Artá que haga exponer en encanto público y subastar las alquerías de La Duaia y otros inmuebles de las ya dichas heredades, haciéndolas encantar y subastar a toda persona que quiera comprarlas o adquirirlas por título de establecimiento perpetuo, a razón de censo, hecha la legítima subastación, por espacio de veinte días, las entregue al más donante.

En vista de este mandato, el baile de Artá hizo asignar a vender y a subastar en encanto público, por vía de establecimiento, al más donante las alquerías y posesiones de La Duaia, Albarca y rafaes contiguos de la heredad de Antonio Vives, difunto, con cargo de los censos propietarios de ellas, colocados e intitulados en el albarán de la subastación, reservando empero a los acreedores y censistas no propietarios de las alquerías su prioridad, prioridad, derecho **eragres** a aquellas.

Mientras tanto hay cuestión entre Berenguer d'Olms, doncel de Mallorca, censalista y alodiarío de la alquería de la heredad de Jaime Vives, difunto, de la parroquia de Artá, llamada "La Duaia Vella i Nova", por una parte, y Arnaldo Mestre, mercader de Mallorca, Pedro Andreu, de Manacor, Bernardo de Juny, ciudadano de Mallorca, Marciala, esposa del discreto Gabriel Marsal, notario difunto, Gaspar Umbert o su hermana, ciudadano de Mallorca, Jaime Morei, de Artá, Blanca, esposa de Nicolás Truols, Guillermo Nicolau, de Sant Joan de Sineu, Gaspar Manera, ciudadano de Mallorca, Antonio Badía, de la parroquia de Manacor, Magdalena, esposa del honorable Bartolomé Armadans, doctor en leyes, hija del venerable Guillermo de Sant Joan, doncel difunto, Juan Bordoi, de Felanitx, Andrés Sampsó, de la parroquia de Manacor, Francisco des Mur, Inés, esposa del venerable Nicolás de Quint, ciudadano de Mallorca, difunto, y Juan Moll, acreedores y censistas de la heredad de Antonio Vives y esposa Catalina, difuntos sobre el alodio de "La Duaia Vella i Nova".

Al fin, día 25 de mayo del año 1463, ambas partes llegan a concordia, avinencia, transacción, pacto y composición en esta forma: Los rafaes de "La Duaia Nova i Vella", de ahora en adelante serán y estarán bajo alodio de Berenguer d'Olms y de sus sucesores, bajo el pacto de que del precio de la entrada de la venta o establecimiento que ahora está por hacerse, Berenguer d'Olms tenga la sexta parte por el laudemio del precio, retenido para él mismo el derecho de fatiga de la cual podrá usar como señor directo sobre las redenciones verdaderas que se hagan posteriormente de los censos impuestos sobre el alodio de La Duaia. Berenguer d'Olms tendrá tan solo la quinquagésima parte de los precios de estas redenciones, en favor del laudemio. El comprador o posee-

dor de La Duaia hará, igualmente, a Berenguer d'Olms las diez y ocho libras y diez sueldos censales y rendales que él recibe, portadas a su hospicio situado dentro de la Ciudad.

Día 25 de octubre, el venerable Pedro Andreu de la parroquia de Manacor, no sólo en nombre propio sino también en nombre de los otros acreedores de Antonio Vives, difunto, y de su esposa, comparece en la curia de la parroquia de Artá, presentando al baile una letra del Magnífico Señor Lugarteniente del Rey, con fecha del día anterior 24 de octubre.

En esta letra se comunicaba al baile de Artá que las alquerías y posesiones de La Duaia y Albarca han sido subastadas, no sólo en la Ciudad sino también en la villa de Artá y haberse intimado a todos los acreedores que estuviesen presentes en la villa o parroquia de Artá para ver entregar las alquerías o posesiones, día 25 del presente mes de octubre.

Presentada y leída la letra por el baile de la parroquia de Artá, éste mandó al corredor que subastara y encantara por los lugares acostumbrados de la parroquia de Artá las alquerías y rafaes y que las vendiera.

El corredor las encantó y como no hubiera quien diera u ofreciera dar más que el venerable Tomás Andreu, habitador de la parroquia de Manacor, el cual dijo en ello o en el precio, ofreciendo dar 1.358 libras, a éste fueron concedidas las alquerías y posesiones.

Finalmente, día 22 de diciembre del año 1465, el venerable Jerónimo de Orpi, baile real de la parroquia de Artá, no sólo en virtud de la letra de la Curia del Gobernador, sino también en virtud de su oficio, entregó o hizo entregar por el corredor el báculo o asta fiscal a Pedro Andreu, siendo testigos Antonio Sureda, Juan Monge y Berenguer Miquel, habitantes de Artá, y Nicolás Gili, notario que recibió el documento.

SUGGERÈNCIES

Aquesta és i vol ésser una secció oberta a totes les suggerències que us vulguin donar per a un millorament del nostre poble en tots els sentits. Ens les poden fer arribar mitjançant qualsevol membre de la Redacció de la Revista. Nosaltres, per la nostra part, declinam qualsevol responsabilitat, en cas de què el suggeriment pugui ferir els interessos d'algu.

* Pens que ja tenc la solució per la plaça de "l'Embut" (Marxando). Seria la prohibició en el sentit de davallada Carrer de R. Blanes des del Colmado fins a dita Plaça.

Què vos sembla?

ARTÀ-CALA MITJANA

ITINERARI NECROLÒGIC

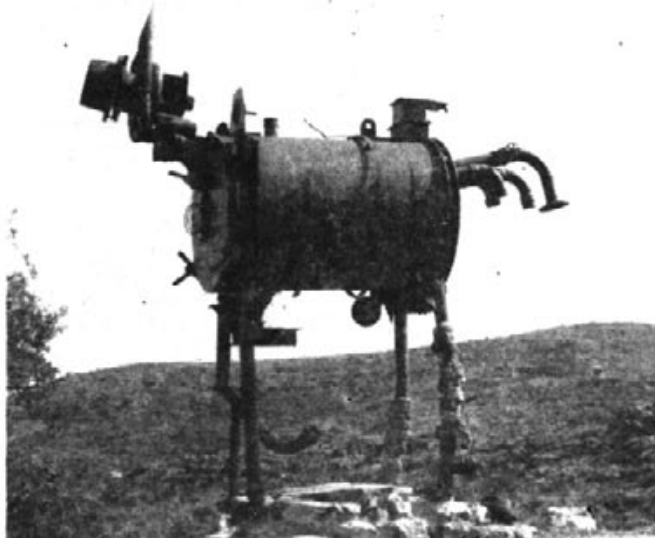
I dic necrològic perquè s'està convertint en tot el contrari d'ecològic. D'uns anys enrera cap aquí s'han anat produint una sèrie d'atemptats ecològics i paisajístics en aquesta zona, als que l'Ajuntament no ha respost el més mínim.

Només arribar a les costes d'Es Racó, dins el poc pinar que queda, podem trobar una gran gama d'electrodomèstics variats (cuines, rentadores...). Pareix molt probable que el responsable d'aquest fet sia la mateixa persona, ja que els restes apareixen acumulats principalment en un lloc. Ja que no es pot sancionar el responsable, al manco el que es pot fer és anar allà i recollir aquests fems.

Fa un parell d'anys, un cotxe va caure per una rampa de terra a una curva, devora es coll d'Es Racó. Sembla que la voluntat de l'Ajuntament és que aquesta màquina rovellada continuï en aquest lloc "pels segles dels segles". Nota: els cotxes no són biodegradables.

Poc després, enmig d'una gran esplanada fruit d'un antic bosc cremat, va aparèixer, no se sap bé com, un xaletet. La veritat és que la agressió contra el paisatge, en aquest cas, ha estat brutal (anau-hi i veureu la sensació que produeix veure aquell bolet allà enmig). I aquest no va ésser sinó el principi del desastre causat per la parcel·lació, possiblement ilegal, d'aquesta zona.

L'any passat, inesperadament, unes típiques cases de pagès (les de Sa Duaia d'abaix) passen a convertir-se ni més ni manco que en un barbacoa. No cal ésser molt llest per donar-se compte de que aquest barbacoa no l'han fet allà perquè sí, sinó perquè en aquella zona es projecta construir una urbanització que acabarà amb la virginitat de dues de les nostres platges.

I aquí tampoc acaba la cosa; no bastà amb la destrucció estètica del paisatge produïda per la construcció d'aquest barbacoa, sinó que ara hi han montat una mena d'escultura postmoderna d'allò més grotesc. De moment, l'estàtua eqüestre només consta del cavall i està per veure qui serà el personatge que hi col·locaran damunt. ¿Serà el nostre batle, en homenatge a la seva incompetència en quant a la protecció dels nostres espais naturals?

No hi ha cap dubte de que, degut al poc trànsit que passa per la zona, uns individus estan fent pau i guerra en aquestes terres. ¿Seran els americans, seran els russos, seran...?

Toni Muñoz

SE COMUNICA

A TODOS LOS ASEGURADOS DE " SANITAS, ASISA Y MARE NOSTRUM", que el A. T. S. de esta localidad JUAN ROSELLO, ha dejado de prestar sus servicios en dichas compañías.

SE VENDEN PARCELAS

En "NA BORRASSA"

(FRENTE AL CAMPO DE FUTBOL)

FACILIDADES

INFORMES : Pedro Riera

C/. Rafael Blanes, 19

Teléfonos: 56 22 65 y 56 40 10

ESPORTS

FUTBOL

PREFERENT

ARTA 0 ARENAL 1

Comentari

Partit per a oblidar el presenciat el passat diumenge de l'àngel a Ses Pesqueres.

L'Artà donà la impresió de jugar sense idees ni esquema de joc ni quasi il·lusió de guanyar a un equip que només posà lluita durant els 87 minuts del partit -ja que l'àrbitre el féu acabar abans d'hora- cosa que faltà a l'equip local essent molt diferents d'altres diumenges. L'Arenal no va fer altres mèrits que fer un gol mancant 5 minuts per acabar el partit aprofitant un descuit de la defensa local enviant la pilota a la xerxa duent-se els dos punts a ca seva.

A l'hora de treure de camp l'àrbitre es discutí amb els jugadors locals i davant l'esglai general es dirigí a la força pública alegant que un jugador no volia sortir del terreny de joc. Tornà al centre del camp

i acabat de treure pità el final i solament gràcies a la intervenció d'alguns directius es pogué retirar als vestuaris sense esser "acariciat" per algun espectador irritat.

Valdria més que el col·legi d'àrbitres donàs l'excedència perpètua a col·legiats com el Sr. Muñoz, ja que el seu procedir no agradà ni com a àrbitre ni com a persona.

SOPAR - ESPECTACLE

Com ja vàrem anunciar al passat número, el proper dia 19 d'abril es celebrarà una festa al Barbacoa d'Artà, organitzada pel Club Esportiu de Futbol i a benefici de les seves arques.

Només volem fer dues rectificacions:

L'hora del sopar serà a les 22, i no a les 21 com havíem anunciat.

I l'actuació de Na LISA CALPIN i En SANTIAGO, en lloc de Na Gina CALPIN, com també havíem anunciat.

Esperem que aquesta vetlada obtengui un gran èxit, i s'acompleixin els objectius dels organitzadors de la festa.

HÍPICA

**RESULTATS DE LES CARRE-
RES DE CAVALLS CELEBRA-
DES EL PASSAT DIA 28 DE
MARÇ A L'HIPODROM DE
SON CATTU:**

1ª Carrera.- Guanyador E. Marino seguit de Harisol.

2ª Carrera.- 1ª Joly Grandcham, 2ª Jeromi i 3ª Jonia.

3ª Carrera.- 1ª Luminoso, 2ª Ladina V X, i 3ª Ladino V X.

4ª Carrera.- 1ª Jivaro, 2ª Joie, 3ª Jim.

5ª Carrera. Galope liso.
1ª Dama, 2ª Menut.

6ª Carrera.- 1ª Faula, 2ª Truman.

7ª Carrera. Galope liso.- 1ª Fi Campanet, 2ª Luna.

Aquesta reunió, va tenir molt d'èxit i assistí molta de gent aficionada a aquest deport, malgrat estàs previst celebrar-la el diumenge de Pasqua.

10 CASAS UNIFAMILIARES ESTILO MALLORQUIN EN ARTA

- de 2, 3 y 4 dormitorios
- 2 baños completos
- grandes terrazas
- buena ubicación
- aislados térmica y acústicamente
- salón comedor con chimenea
- con patio interior individual estilo mallorquin
- garage individual con trastero y coladuría aparte
- grandes ventajas al comprar en régimen de PROTECCION OFICIAL
- desde 5.460.000 pts. precio total* con grandes facilidades
- *iva aparte

LLAME al : 462562, 564403, 562073

PROMOTORA RUSTICA RESIDENCIAL S.A.

